

Ogled nove kazenske postave zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

Od raznih plemen pregreškov in prestopkov.

(Dalje.)

Vdeležba skrivnih družb, skrivnih društev.

Prepovedano je se zedinjevati v skrivne družbe, naj bodo ustanovljene s kakoršnim bodi namenom, in naj so obstale ali še obstojé pod kakoršnim bodi imenom ali kakoršno koli podobo. Deležnik skrivne družbe je kriv pregreška.

Za skrivno družbo gré čislati vsaktero zedinjenje več ljudi:

- a) če se nalaš pred gosposko skriva, da tako zedinjenje obstoji;
- b) če se sicer obstanek zedinjenja pové, pa njegova ustava in ustanovila (postave) zakrivajo, ali pa drugo ustavo, druge ustanovila ali drug namen povedó, kakor so v resnici.

Z vdeležbo skrivne družbe se zakrivi vsak notranjec:

- a) kdor takošno družbo ustanoviti skuša, ali za res ustanovi;
- b) soude za notranjo ali zunanjo skrivno družbo naberá;
- c) kdor je predstojnik ali soud kake notranje ali tuje skrivne družbe;
- d) kdor takošni družbi pisma dopisuje ali od nje prejema;
- e) kdor je pri shodih takošne družbe pričijoč v kakoršni si bodi lastnosti;
- f) za njene shode vedoma svojo hišo ali svoje stanovaniliše v najem da ali posodi; zadnjič
- g) urednik, ki ima po svojem uredu dolžnost, ova-dovati, če vé za obstanek skrivne družbe, ali za njene shode, in gosposki uredskega naznanila ne da.

Kazen tega pregreška je po posebnosti vdeležbe različna. Ustanovnike, naberavce in predstojnike gré obsojevati v hud zapor od 3 mescov do 1 leta.

Tisti, ki so pričijoči pri shodih skrivne družbe, ali se je vdeležijo dopisovaje liste ali kakor si bodi drugači, naj se kaznujejo pervikrat z zaporom od 1 do 3 mescov; če se pa zopet pregrešé, s hudim zaporom od 3 do 6 mescov.

Kdor svojo hišo ali svoje stanovaniliše vedoma za zbirališe kake skrivne družbe posodi ali v najem da, naj se obsojuje, če on ni soud družbe, v zapor od 1 do 3, kadar se pa zopet pregreši, v hud zapor od 3 do 6 mescov. Zraven tega zapade najemšina, če se je hiša ali stanovaniliše v najem dalo.

Ako je ti, kdor daje priliko, da se skrivne družbe v njegovi hiši ali njegovem stanovanilišu shajajo, ob enem tudi sam družbin soud, ga je, zraven zapada najemšine, če bi bila kaka izgovorjena, s hudim zaporom od 1 do 3, in pri ponovitvi do 6 mescov kaznovati.

Kazen urednika, ki zvedši za kako skrivno družbo nje ali njenih shodov ne naznani, kar bi bil po svojem uredu storiti dolžan, je hud zapor od 1 do 3, če se zopet pregreši, do 6 mescov.

Če se je pa kaka skrivna družba, ko je on vedel, dalj časa shajala, in če iz tega nastopi nevarnost za javni red, je po dolgosti časa in po okolšinah nalagati v kazen hud zapor od 6 mescov do 1 leta.

Kadar se kaka skrivna družba najde, je dolžnost njenih prestopnikov in urednikov, gosposki vse družbine pisma in dopise naznaniti in izročiti. Kdor koli kaj družbinega priderži ali prikrije, naj se kaznuje s hudim zaporom od 1 tedna do 1 mesca. Družbine denarnice in oprava zapadajo.

Nagovarjanje ali naberanje za kako društvo, kteremu se je odreklo dovoljenje, ali katero je sicer že obstalo, pa ga je oblastnija razpustila, kakor tudi nadaljno delanje društva, katero je oblastnija razdružila, naj se kaznuje kakor pregrešek z zaporom, pri ponovitvi pa s hudim zaporom od 3 do 6 mescov, če to djanje ni podverženo ostrejšim odločbam.

Kakor deležnik tacega društva je vsakdo podveržen kazni, kdor, če prav se je dovoljenje ga ustanoviti, odreklo, ali če prav je oblastnija zapovedala, da naj se razide, še naprej svoje prineske za društvo daje ali sicer za-nj dela, njegove shode obiskuje, ali za to svojo hišo ali svoje stanovaniliše posodi ali v najem da.

To vdeležbo gré kakor prestopok kaznovati s kaznijo v dnarjih od 50 do 300 goldinarjev, ali pa z zaporom od 1 do 3 mescov.

Predstojniki kake dopušene družbe, ki poprašujoči gosposki nalaš soude zamolcé, so krivi prestopka, in se kaznujejo v dnarjih od 50 do 300 goldinarjev.

(Dalje sledi.)

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Na vseučilišču na Dunaji se učijo staroslovensko in tri druge glavne slovanske narečja. Staroslovenščino uči dr. Miklošić, ki tudi dvakrat na teden razklada „Starine Nestorove“ in „pesem o Igoru“. Poljsko uči pet ur na teden g. Kawecky; česko trikrat na teden g. Šembera in zraven tega tudi trikrat na teden česko slovstvo. Rusko uči pet ur na teden g. Zalevski.

* V Varšavi je prišla na svetlo poljska dogodivščina, katero pripoveduje stric svojim sinovcem. Spisal jo je slavni poljski pisatelj Lelevel prav po domače.

* Bivši profesor slovanskega slovstva v Parizu Adam Mickiewicz, je zvoljen od Napoleona za arse-nalnega knjižničarja.

* Znana nemška dramatiška igra „Sohn der Wildniss“ je v česko prestavljena.

* Jaromir Erben se je namenil popisati navade Čehov in družih Slavenov.

* Velebi Effendi, ud prestavljskega društva na Turškem, je zvoljen za profesorja turškega jezika na orientalski akademii v Petrogradu.

* Na Ruskem so začeli namesti smodk iz tobaka piti smodke iz zelenega čajevnega listja, ki se jim bolj priležejo, kakor iz tobaka in ne vpijanijo človeka.

Podučnica.

Nekdo vpraša svojiga prijatla: kako je to, da je pri vsih svojih stiskah in težavah vedno dobre volje? Odgovori mu: Vsako jutro, preden se po svojih opravilih podam, obnem vselej oči na tri reči. Pervič jih proti nebu povzdignem, ter se spomnim, da od zgor nam vse pride kar imamo. Drugič jih proti zemlji obnem, ter premišljujem, kako majhniga prostora človek potrebuje, kjer bo enkrat počival. Tretjič jih okoli sebe obnem, in pregledujem množico taci-h ljudi, kterim se še veliko hujši godí, kakor meni. In po tem takim se v težavah tolažim in živim s svetam in ljudmi v Bogu zadovoljen.

Kratkočasnica.

V neko imenitno tovaršijo žlahnih gospodov in gospá je bil povabljen tudi poslanik turškiga cara. Pride in po turški navadi prinese seboj dobrih sladkih štrukličkov, in vsaki gospé eniga podari; ena sama med njimi je dobila dva. Posebno dobro se je zdelo gospé, kjer mislila je, da le ona je izmed vsih družih nar bolj čislana. Radovedna gospá prosi tolmača, naj slavniga

Turka popraša: s čim je ona to čast zaslužila, da je nar bolj počastena in dva štruklica prejela. Turčin reče tolmaču: Povej ji, da dal sim ji dva štrukla zato, ker sim vidil, da ima še enkrat veči usta kakor druge. — Osramotena je poručala svoj dar.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Šent-Vida nad Ipavo 30. nov. Ljube Novice! ne zamerite mi, de se jez priprosta deklica prederzmem, Vam dopisati*). Znano mi je, de rade oznanujete šolske veselice, ker večkrat smo tudi v naši šoli kaj taciga brali. — Tak vesel dan je bil za nas 17. t. m. Prišli so našo učilnico ogledat 3 gospodje, in edin zmed njih je bil blagorodni g. Leban, posestnik iz Postojne, dobro znan mojster v godbi in iskren ljubitelj šolske mladine. Z veseljem smo jim zapeli nekaj cerkvenih in nekaj posvetnih pesmic, kolikor se je dalo v čistim čveterospevu. Vidili smo na prijaznim obličji g. Lebana, de jim všeč pojemo, in to nas je še bolj spodbodlo, de smo jo še iskreniši vrezali. Ko smo skončali, so nas pohvalili in z milimi besedami, ktere so nam globoko v serce segle, opomnili, de naj skerbimo v vsih znanostih in tudi v lepim petji se vedno bolj izuriti, ker to človeka omika in mu marsiktero prijetno uro napravi. De bi nas pa častiti gospod še bolj oveselili, so 12 nar boljših pevcov in pevk z lepimi svetlimi šestnicami obdarovali, in tud jez sim bila ena téh srečnih. Kako je na to vse po šoli oživelo, si lahko mislite; neizrečeno veseli smo domú hiteli. Bog naj ohrani miliga gospoda, mnogo let v blagor Postojnske mladosti in cele domovine!

Franca Skupkova, Šentviška šolarca.

Iz Podlipe. H. Prijatlam slovenske dogodivščine v spodbudek. Ni davno, kar me je g. Anton Jelovšek, pridin pa malo znan nabiravec krajskih zgodeb, opomnil, da v Bistri (Freudenthal) je najti v starih bukvah sled od večji starosti Verhniške fare; naj grém, in sam bolj na tanko preišem. Ubogal sim, in v starim urbarji treh debelih zvezkov več našel, kakor sim iskal. Našel sim namreč, ne samo kaj da je Bistriški samostan časama posestva pridobil, in kako dalječ da se je to posestvo med Verhniko in Cerknico, na Gorenskim polji in na Vipavski zemlji raztegnilo, ampak tudi mnoge starinske drobtinice, ki se še pri Valvazorji pogrešajo. Na primeru: da so bili vodji Bistriškiga samostana do leta 1660 le priorji, potem pa preláti; da je Cerknisko faro že leta 1360 Oglejski patriarh Ludevik Bistri pridružil; da je Verhniška fara že pred letam 1408 obstala. Koliko taticih dragih drobtinic je še po starih grajšinskih pismih, in po ostankih iz odpravljenih samostanov zakritih! Marsikdo morebiti ima priložnost kaj več najti, zlasti ko grajšine po odpravljenim podložitvu starih pisem ne bodo toliko zakrivale. Le ena beseda, le en podpis v starih pismih v časih veliko veljá. Na primeru: Dôba Bistriških prelatov, se dobí iz dvéh kupnih pisem od leta 1660 in 1662; v pervim je vodja Ludevik Cirian imenovan prior, v drugim prelat. Starost Verhniške fare razodene najemno pismo od leta 1408; ondi je med pričami podpisan gosp. Matija, večni vikar na Verhniko, in gosp. Matija in gosp. Herman, tovarša („Gesellen“ sta imenovana) ali kaplana.

Iz Ljubljane. Za občinstvo važniši sklepi mestniga odbora v poslednji seji so bili sledeči: Pervič je bilo 23 milodarov krajskim invalidam razdeljenih, ki so po ranah v vojskah leta 1848 in 1849 one-

*) Močno si nas, Francika, razveselila s tem dopisam in gotovo vse bravece »Novic«, ki radi slišijo od pridnih šolarjev in šolaric, ki se v šoli tudi lepih pesem vadijo.

Vredništvo.

mogli; oglasilo se jih je scer 118; ker pa od letnih čimžev v znesku 726 fl. se za zdaj ne more več kot 23 invalidov obdarovati, so bili po zaslišanim nasvetu kantonskih poglavarjev in dotičnih gosp. fajmoštrov in županov od zato postavljeniga odbora nar vredniši in nar revniši iz cele dežele izvoljeni, kterim je Ljublj. mestni zbor milodare, vsacimu 30 fl. na leto, določil; — obdarovani so sledeči: a) iz Ljublj. mesta: Podkrajšek France in Križman Anton; b) iz kantona Ljubljanskiga: Jakob Tomaž iz fare Marije Divice v Polji, in Selan Jaka iz Dobrove; c) iz kantona Kamniškiga: Bremšak Janez iz Mlake in Peterka Andrej iz Št. Andreja, fare Moravske; d) iz kantona Novomeškiga: Krese Jožef iz Sela, Fabiani Andrej iz Dolenjih Šic, in Bradula Jože iz Studenca; e) iz kantona Trebniškiga: Loka Martin iz Male Loke, Okrogar Anton iz Velke Kostrelnice in Koprivnikar Martin iz Ustja; f) iz kantona Postojnskiga: Brešic Matija iz Stran, in Čehovin Matija iz Gaberč; g) iz kantona Krajskiga: Rubežnik Tomaž iz Godeše, Taučar Jože iz Praprotna, in Tepina Franc iz Stražiša; h) iz kantona Černomeljškiga: Gorše Jaka, Ivec Jaka iz Golís, in Goderšič Štefan iz Čudniga Sela; i) iz kantona Vipavskiga: Kumar Jože iz Idrije, in Tratnik Janez iz Vipave; k) iz kantona Kočevskiga: Kerše Andrej iz Retij. Iz kantona Radoljskiga se ni nobeden invalid oglasil. — Dalje je bilo v ti seji poterjeno, naj se kanal po blatni vasi naredí, — zemljiše od g. Schwingshakel-na in Kušar-ja odkupi, da se bo ondi cesta proti železnici razširila, — in za toliko potrebno popravo sila slabih potov na Ljub. grad, kamor vsak ptuj popotnik gré, vojnimu vodstvu, ki hoče to pot popraviti, naj iz mestne kase primerin pripomoček podelí.

Novičar iz mnogih krajev.

Nar važniši novico tega tedna je prinesel telegraf iz Pariza, ki ravno naznani, da je bil v četrtek (2. decembra) Ludevik Napoleon za cesarja oklican; zvečer mu je postavodajavni zbor poklonil ljudstveno volitev. Francosko je s tem od smerti zbuženim cesarstvom v novo dôbo stopilo: ali bo dôba mirú ali dôba vojske, kdo vé. Napoleon je unidan v pismu na postavodajavni zbor vnovič poterdil, da cesarstvo pomeni mir. — Sliši se, da se bo postava za lovstvo (jago), ki je bila mesca sušca 1849 dana, v prid osébné in lastninske varnosti nekoliko preuredila. — Iz Rusovškiga, kjer imajo žita dovolj, ga vozijo sedaj veliko v Galicio. — Slavni profesor kemije Balling v Pragi je važno reč znajdel: iz sladoviga in hmeljeviga soka (comprimirten Malz und Hopfen) hitro na mizi si ól (pivo) narediti; tak brez ólarske kuhe napravljene ól že pijó sem ter tje in ga ne morejo prehvaliti. — Rusovski car je ukazal svoji hčeri Marii Nikolajevni, vdovi vojvoda Leuchtenberškiga, da ima biti „predsednik“ cesarske umetnostne akademije. — Jolsvaški vremenski prerok, ki po Ogerskim zlo sloví, pravi, da bo tudi ta mesec bolj gorák ko merzel, meglén in deloma deževen; še le mesca prisencia in svečana bota zimo prinesla, v kteri pa se bo tudi merzlo vreme spreminjalo z gorkim. Koliko pa ti preroki véjo, nam pričuje tisto preroštvo, ki nam je zgodnjo in grozno hudo zimo napovedalo! — Turška vlada je 8000 vojakov potisnila na mejo Černogorsko.

Milodari za reveže pri sv. Trojici

po prošnji v 95. listu „Novic“.

Gospod s prislovam: »Kdor terka se mu odprè! . . . 5 fl.
Gospá s prislovam: »Dajte, in se vam bo dalo! . . . 1 fl.
Gospod s prislovam: »Takim revežem iz serca rad! 3 fl.
Vsak dar bomo hvaležno sprejeli in ga odrajtali zarazdelitev med uboge gosp. fajmoštru. Vred.